

TRŽIČ
5. XII. 84
JUGOSLAVIJA
01.65
TRŽIŠKI teks
1984

Depo
908TRŽIČ
TRŽIŠKI teks
1984
658 (497. 12) (085. 3)
4001985, 11
COBISS •

bombažna predilnica in tkalnica tržič

LETO XXVI

NOVEMBER 1984

ŠTEVILKA 11

Problematika TOZD Predilnica

V letošnjem 9 mesečnem obdobju smo v TOZD Predilnica spredli 1.784.684 kg preje pri povprečni Nm 34, kar predstavlja 102,5 % planirane letošnje količinske proizvodnje. Primerjava količine proizvodnje v devetih mesecih 84/83 izkazuje indeksno razmerje v baznih kg 100,82 %.

Struktura proizvodnje preje je bila približno sledeča:

klasična PS kardirana bomb. preja Wc iz bele mešanice	27 %
kardirana bomb. preja Wc in X nav. iz modre mešanice	5 %
kard. pr. iz meš. bomb. (cel) polinoz. vl. (tufcel) Wc	6 %
in X nav. OE preja (BD)	2 %
klasična PS česana bomb. preja BČ Wc	1,5 %
ter brezvretenska kardirana OE bomb. preja (BD preja X nav.)	58,5 %

Skupna količina proizvodnje OE (BD) preje znaša ca. 60 %, klasične PS preje pa 40 %.

Predelava osnovnih surovin v tem obdobju je bila precej otežkočena. Ugotavlja se, da je odstopanje in nihanje kvalitete bombažnih vlaken pri predelavi mešanic v naši predilnici močno vpliva-

lo na količinsko in kvaliteto proizvodnje preje. Težave pri predelavi mešanic povzročata predvsem ameriški bombaž za katerega se ugotavlja, da ima prekomerno količino kratkih vlaken, nezadostno efektivno dolžino, različno debelino — neenakomernost ter slabo predilno lastnost mešanja z drugimi vlakni. Nesporno je, da tem težavam pripomore še zastarela in iztrošena strojna oprema, nova nepriučena delovna sila, fluktuacija delavcev in večkrat neustrezni klimatski pogoji delovnih prostorov. Toda ne moremo mimo dejstva, da se kvaliteta bombažnih vlaken že nekaj let poslabšuje. Poleg tega še dinamika dobave večkrat ne ustreza. Neredna oskrba je otežkočala pripravo ustreznih mešanic. Občasno so bili potrebni nekateri ukrepi v proizvodnji kot so:

- dodatna čiščenja zaradi velike količine prahu in kratkih vlaken,
- zmanjševanje obratovnih hitrosti strojev zaradi nekvalitetne predelave
- zmanjševanje obsega posluževanja strojev zaradi neobvladanja stroja novosprejete in nepriučene delovne sile ter
- povečanja števila zavojev OE preje na BD strojih

zaradi prevelikega števila pretrgov.

To pomeni zmanjševanje celotnega obsega proizvodnje, ki ga trenutno nadomeščamo z nadurnim delom in ustreznimi organizacijskimi rešitvami.

Zmanjšano proizvodnjo je povzročal še izpad električnega toka v naši DO.

Največji problem v naši TOZD predstavlja zastarelost in iztrošenost strojnega parka. Ob koncu leta 1983 knjigovodstvo osnovnih sredstev izkazuje odpisano vrednost gradbenih objektov 93 %, delovnih priprav pa 98 %. V redni proizvodnji imamo npr. Rieter predilnike, ki obratujejo od leta 1934, Howard predilnike iz leta 1903, česalnike iz leta 1959, Platt mikalnike 37" iz leta 1936, krilnike Platt iz leta 1935, Platt rahljalnike iz leta 1935, baterje iz leta 1959 ter nenazadnje brezvretenske predilnike BD — 200 iz leta 1970.

Navedena problematika povzročata velike motnje v proizvodnem procesu pri izdelavi preje, ki negativno vplivajo predvsem na izkoriščanje strojev, zastoje, doseganje norm, doseganje vezav ter na doseganje fizične produktivnosti in storilnosti (HOK ure).

Bodoča proizvodnja preje v naši TOZD temelji na razvojno proizvodnemu programu naše DO do leta 1990. Po tem programu že v naslednjem letu začnemo z zamenjavo in modernizacijo strojne opreme v predilnici.

V oddelku česalnice bomo izločili Zinser raztezalko iz leta 1961, svitkovo dvojičko Whitin iz leta 1959 ter 6 česalnikov Whitin iz leta 1959. V oddelku predilnice pa izločimo: 7 Howard predilnikov iz leta 1903 in 7 Rieter predilnikov iz leta 1934. Instalirali bomo nove stroje firme Textima: 1 raztezalko, 1 dvojičko, 4 česalnike in 6 prstanih strojev s po 768 vreteni s pripadajočo potrebno opremo.

S to investicijo česalne linije predvidevamo proizvodnjo česane preje v finoči Nm 50 do Nm 85. V letu 1986 pričakujemo povečano proizvodnjo česane preje in sicer približno 300 ton letno v dveh izmenah ali 450 ton letno v treh izmenah, kar predstavlja 13 % oz. 19 % količinske letne proizvodnje preje. Na ta način bomo izboljšali proizvodnjo in obogatili naš asortiman preje ter s tem dosegli višji dohodek TOZD in DO.

Vodja TOZD Predilnica
Cakić Zoran dipl. ing.

Ob dnevu republike
29. novembru
iskreno čestitamo vsem
sodelavkam in sodelavcem

Izvozna prizadevanja naše DO

V letošnjem letu smo si zastavili cilj in nujnost, da izvozimo za nekaj manj kot 3.140.000 \$ naših izdelkov poslovnim partnerjem v inozemstvu. Nujnost predvsem zato, ker za izvoženo blago kupujemo uvozne surovine in repromaterial, ki so prepotrebne za nemoteno poslovanje delovne organizacije in ustvarjanje dohodka. V prvih devetih mesecih smo planirano vrednost izvršili skoraj 78 % glede na letni plan, kar ne odstopa od planiranih lastnih deležev. Iz fizičnih pokazateljev je razvidno, da predstavlja delež izvoza že kar 37 % od celotne proizvodnje, preračunano v m². Zanimiva sta podatka za leto 1983, prvi nas uvršča na 10. mesto v Sloveniji, po deležu konvertibilnega izvoza gledano na celotni prihodek med 83 DO, drugi pa izkazuje samo udeležbo izvoza v celotnem prihodu, ki znaša nekaj več kot 26%. V letu 1983 se je delež izvoza v celotnem prihodu podvojil v primerjavi z letom 1980.

Naši največji izvozni partnerji in področja kamor izvažamo so naslednji: (podatki za devet mesecev letos v %)

1. Italija	47 %
2. V. Britanija	22,6 %
3. Francija	16,0 %
4. Finska	4,3 %
5. ZRN	3,3 %
6. Danska	3,0 %

Manjši izvoz smo plasirali še na Nizozemsko, Norveško, Avstrijo, Švedsko in Sovjetsko zvezo. Največji problem nam pri izvozu predstavljajo izvozne licence, zlasti pri izvozu tkanin na tržišča Italije, V. Britanije, Francije ter v zadnjem času tudi ZRN. Skupnost EGS tudi za naše izvozne artikle določa omejitvene kontingente, s katerimi štiti lastno industrijo. Dogovorjene izvozne kvote oziroma količine so vsako leto skoraj iste, pojavljajo pa se dodatne težave pri sami razdelitvi znotraj tovarn v Jugoslaviji, kjer je trenutni kriterij delitve 70 % od realiziranih količin preteklega leta, 30 % pa naj bi veljalo za nove izvoznike. To je zelo nestimulativno za nas, ki smo že več let prisotni na določenem tržišču, vsako leto dobimo manj licenc in s tem možnosti za izvoz. Nastalo situacijo smo reševali tako, da smo se preusmerili na druga tržišča, kar pa je predstavljalo dodatne težave pri že tako težkem izvoznem plasmaju, kjer je ponudnikov dovolj.

V letošnjem letu količinsko izvoza bistveno nismo povečali, uspeli pa smo s finalizacijo novih izdelkov finančno in vrednostno povečati izvoz. Močno smo povečali izvoz konfekcijskih izdelkov, vrednostno to predstavlja 24 % od celotnega izvoza. Čeprav ugotavljamo, da je pokritje proizvodnih stroškov slabše kot pri manj obdelanih tkaninah, kar je logična posledica zaostrene investicijske politike, pa je to edina rešitev za doseganje višjih finančnih učinkov.

Kaj smo izvažali? V Italijo, kamor izvažamo največ, smo izvozili surove, beljene in barvane tkanine, vezene posteljne garniture, posteljne bele garniture s festonom, v Veliko Britanijo beljene rjuhe in metrsko blago, v Francijo tkanine iz frotirja, barvano in beljeno posteljnino z dodatki, surovo in beljeno metražo, bolniške tunike, v ZRN tiskane krpe in brisače iz frotirja, posteljne garniture, metražo, vezeno posteljnino ter frotir tkanine, na Finsko surovo in barvano metrsko blago, v Skandinavijo (Dansko, Norveško, Švedsko) tiskane blazine, barvane rjuhe in posteljne garniture, beljene rjuhe ter metražo, v Holandijo tiskane garniture, v Avstrijo vezeno posteljnino ter metrsko be-

ljeno blago in v Sovjetsko zvezo barvano metražo.

Surove tkanine izvažamo le kupcem, pri katerih so cene ugodne in tja, kamor carinski predpisi ne omogočajo izvoza dodelanih tkanin (npr. Finska). Glede finalizacije izdelkov ugotavljamo, da nam trenutno najbolj primanjkuje lastna tiskarna, s katero bi bil naš sortiment prodaje in ponudbe bolj raznolik.

Situacija na področju izvoznih cen je različna, skupno je le to, da cene močno zaostajajo v primerjavi z našimi stroški. Trenutno so vse naše izvozne cene v primerjavi s planskimi kalkulativnimi cenami oziroma našimi stroški pozitivne. Vseskozi si

prizadevamo, da izvozne cene korigiramo, kar pa je seveda zelo pogojeno s cenami na svetovnem tržišču. Medtem, ko je v ZRN izredno močna konkurenca in so cene temu primerno nizke, kažejo v Skandinaviji in Italiji določeno pozitivno rast. Sicer pa je nivo cen v svetu, še posebej v tekstilni panogi, precej konstanten. Pri tujih partnerjih dosegamo višje cene predvsem zaradi namembnosti naših izdelkov, ki že dolgo niso več namejnjeni le za posteljno perilo. To je tudi vzrok prodaje surovih tkanin na inozemskih tržiščih. Na naše izvozne cene v dinarskem smislu nedvomno pozitivno vpliva nenehna rast tujih valut v primerjavi z dinarjem. Naslednja primerjava je gotovo zanimiva, prikazuje pa tečajne spremembe nasproti dinarju oziroma njihovo rast:

VALUTA	SEPT. 83	SEPT. 84	INDEKS RASTI
FF (franc. fr.)	13,42	18,92	140,9
FMK (fin. mar.)	19,04	27,41	144,0
DM (nem. mar.)	40,76	57,98	142,2
LIT (lira it.)	0,0675	0,0934	138,4
LSTG (funt ang.)	161,98	219,41	135,4
\$ (dol. amer.)	87,62	165,96	189,4

Predvidevamo, da bomo do konca letošnjega leta izpolnili vse obveznosti do naših kupcev, kar je temeljni pogoj za uspešno sodelovanje prihodnje. Dobavni roki in solidna kvaliteta so poleg cen še vedno najvažnejši ekonomski parametri, kate-

re moramo tudi v bodoče še izboljšati in tako obdržati dolgoletno tekstilno tradicijo tudi na tujih tržiščih.

VODJA IZVOZNEGA
ODDELKA
RADO VESELINOVIČ

Delovna skupina CK ZKS v BPT

V okviru aktivnosti po 13. seji CK ZKJ je našo delovno organizacijo obiskala delovna skupina CK ZKS ter se pogovarjala z razširjenim predsedstvom stalne akcijske konference ZK BPT. V delovni skupini so bili član predsedstva CK ZKS Štefan Korošec, podpredsednik IS SRŠ Janez Bohorič, sekretar MS ZKS za Gorenjsko Štefan Nemeč, član CK ZKS Peter Jekovec in strokovno politični delavec CK ZKS Tone Žunič. Tema razgovora je bila problematika predelovalne industrije za kar je bilo pripravljeno tudi ustrezno gradivo, vendar pa je tekla beseda tudi o ostalih zadevah, ki se nanašajo na delo in poslovanje z namenom, da se delovna skupina seznanji s prizadevanji in naporji DO za uresničevanje gospodarske stabilizacije.

Štefan Korošec je uvodoma dejal, naj bi skupno oblikovali ter nakazali probleme, s katerimi se srečujemo s posebnim poudarkom na položaj delavca kot subjekta odločanja o rezultatih dela.

Nato je direktor DO podal informacijo o zgodovini BPT, sedanjem proizvodnem programu, doseženih rezultatih poslovanja, kjer je obdelal celotni prihodek, dohodek na zaposlenega, rast čistega dohodka, osebne dohodke, poslovni sklad in delež sredstev za akumulacijo; posebno pozornost pa je posvetil problematiki oskrbe s

surovinami (o tem smo pisali v prejšnji številki glasila) ter doseženimi rezultati pri izvozu.

Govoril je tudi o naših bodočih usmeritvah z novim programom, ki temelji na višji kvaliteti oz. stopnji obdelave.

V razpravi je tekla beseda najprej o nagrajevanju po

(Nadalj. na 3. strani)

Delovna skupina CK ZKS ob razgovoru v naši DO

(Nadalj. z 2. strani)

delu; pri tem je bilo predstavljeno vrednotenje del in nalog po novi metodologiji, ki je v zaključni fazi. Precej govora je bilo o posameznih elementih nagrajevanja po delu kot so kvaliteta, kreativno ustvarjalno delo, poraba materiala, izkoriščanje strojev itd.

dosti rečenega, šlo pa je predvsem za to, kako delavci sodelujejo pri teh obravnavah. Ob tem je bila podana informacija o gradivih in načinu obravnave od sindikalnih skupin do zborov delavcev.

Tema razgovora so bili tudi pogoji gospodarjenja v naslednjem letu. Janez Moho-

prav so možnosti izvoza tudi v SZ.

Ob koncu je bilo postavljeno tudi vprašanje kako so se komunisti BPT vključili v razpravo o predlogih sklepov 13. seje CK ZKJ. Posredovana je bila informacija o doseženi aktivnosti in o predvidenih nadaljnjih razpravah v okviru stalne akcijske konference ZK BPT, ko naj bi sprejeli tudi časovno opredeljene akcijske programe.

Ugotovitve in zaključki razgovora z delovno skupino CK ZKS bodo skupaj z ostalimi obravnavani na občin-

skem nivoju, kjer bo izdelana tudi skupna ocena.

Za razgovor pri nas lahko rečemo, da je bil tak kot smo ga pričakovali, bil je koristen, na nas samih pa je, da posamezna mnenja in predloge tudi konkretiziramo v praksi. Občinska ocena bo verjetno taka, da bo iz nje razvidno kakšne so naloge komunistov BPT pri nadaljnjih prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva in krepitvi vloge delavca-samoupravljalca, ki naj resnično odloča o rezultatih svojega dela.

J. F.

Člani delovne skupine so si po razgovoru ogledali tudi naše proizvodne obrate

V zvezi z delovno skupnostjo je tekla razprava o načinu financiranja, problematiki zmanjševanja števila delavcev in o tem, da bi kazalo ugotoviti ali obstajajo pogoji za organiziranje VEO kot temeljno organizacijo in ne da je kot del skupnih služb. Podpredsednik IS SRS Janez Bohorič je dejal, da pozna primere, ko je vzdrževalna služba organizirana kot TOZD in ni problemov; v zvezi z zmanjševanjem delavcev v DSSS pa je izrazil bojazen, da se usmeritev v to napačno razume, saj je treba dati poudarek kreativnemu delu in to ne glede kje kdo dela, zato pri kreativnih delih v DSSS ne bi smelo biti zmanjševanja, le-to naj bi bilo usmerjeno na tista rutinska opravila, ki jih je možno zapolniti s tehničnimi pripomočki, saj je kampanjsko zmanjševanje v DSSS lahko škodljivo.

V nadaljevanju je tekla razprava o stabilizaciji gospodarstva, o resoluciji za naslednje leto, o oskrbi z reprodromateriali in z osnovno surovino, kjer so težave precejšnje ter o izvoznih usmeritvah DO v naslednjem letu.

Določeni del razgovora je bil posvečen tudi odipisanosti strojnega parka ter modernizaciji, za kar bo potrebno ogromno sredstev, ki pa jih sami ne bomo mogli zagotoviti, zato je bil govor tudi o povezovanju zavzven.

Tudi o politiki štipendiranja in informiranju delavcev ob obravnavi periodičnih in zaključnega računa je bilo

rič je ob tem dejal, da je pri analizi razvojnih možnosti prisotno dejstvo, da s politiko omejevanja na področju uvoza opreme ne bomo prišli daleč. Predlagal je, naj resolucijo, ki je bila objavljena v Poročevalcu dobro obdelamo, pri tem pa opozoril na nekatere bistvene zadeve:

— opredelitev, da procent razpolaganja z ustvarjenimi devizami ostane najmanj tak kot sedaj kljub vračanju deviznih dolgov

— da naj bi bil uvoz opreme prepuščen uvozniku samemu, ki naj se odloči koliko od ostanka deviz bo namenil za uvoz repromateriala in koliko za opremo

— da bi bil izvoz stimuliran tako, da bi se obveznosti do skupnosti pokrivala v fiksnem znesku in ne procentualno, z ostalimi devizami pa naj bi izvoznik sam razpolagal, saj bo v letu 1985 bistveno to, da se omogoči mobilizacija notranje organizacije in odpravi ozka grla v proizvodnji, kar z drugimi besedami pomeni modernizacijo določenih delov proizvodnega procesa.

V nadaljevanju razprave je bilo izpostavljeno tudi povečanje izvoza, kajti predlog za republiko je povečanje konvertibilnega izvoza za 14%. Ob tem je bilo rečeno, da v BPT sedaj že dve leti zapored povečujemo izvoz za 17% in da bomo šli v povečanje tudi v letu 85, vendar ne po fizičnem obsegu temveč z večjo kakovostno strukturo s tem, da bomo vztrajali na konvertibilnem izvozu, če-

Srečanje tekstilcev Gorenjske

V lanskem letu je bilo v Kranju organizirano srečanje delavcev tekstilne industrije Gorenjske. Takrat je bilo dogovorjeno, naj bi tovrstna srečanja postala tradicionalna. Letošnje srečanje je bilo v soboto, 27. oktobra v Festivalni dvorani na Bledu, vendar ne v takšnem številu kot lani, temveč po delegatskem načelu. Tako je 15 gorenjskih tekstilnih delovnih organizacij zastopalo 250 delegatov (iz naše DO je bilo predvideno 30 udeležencev).

Po nastopu pevskega zboru Vezenine iz Bleda je prisotne delegate in goste v uvodnem govoru pozdravil predsednik MS ZSS Ivan Torkar, nakar je besedo povzel predsednik slovenske skupščine Vinko Hafner. V svojem izjavljanju je poudaril pomen tekstilne industrije in dejal, da bo morala ta vrsta industrije najti pravo mesto v družbenih načrtih, čeprav bo tudi v bodoče dana prednost propulzivnim industrijskim programom.

Osrednji govornik II. srečanja tekstilcev Gorenjske je bil Slavko Zalokar, direktor kranjskega Tekstilindusa, ki je temeljito orisal delo in probleme gorenjske tekstilne industrije. V svojem referatu o tekstilni industriji v srednjeročnem in dolgoročnem razvoju SR Slovenije je dejal:

»Nahajamo se v času izdelave in javne razprave o dokumentih za prihodnje srednjeročno in dolgoročno usmeritev gospodarskega in družbenega razvoja od temeljne organizacije združenega dela do federacije. Ta pomembna strokovna, samoupravna in družbena opravila opravljamo v kritičnem in zahtevnem obdobju izvrševanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, kar zahteva skrajno odgovorno, strokovno, selektivno in realnim gospodarskim pogojem podrejeno načrtovanje družbenega in gospodarskega razvoja. Tak pristop se mora zrcaliti iz usmeritev v organizaciji združenega dela, posameznih gospodarskih dejavnosti, kakor tudi v družbeno-političnih skupnostih. Ob tem ne gre za usmeritev, ki bi imela za vsebino parolo, kako preživeti, vendar prav tako ne za pretiran optimizem

in napovedi realno neuresničljivih projekcij razvoja, ki bi nas oddaljevale od stvarnih ekonomskih sposobnosti in temeljnih ciljev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Zato mora biti gospodarnost, delo, krepitev ekonomskega položaja delavca, izvrševanje programa ekonomskih odnosov s tujino, temeljna vsebina razvojnih napovedi za prihodnje obdobje.

V kakih pogojih, s kakimi rezultati in s kakšno osnovo se lotevamo priprave razvojnih programov v tekstilni industriji Slovenije in Gorenjske? Rezultati izvrševanja tekočega srednjeročnega plana kažejo, da smo uspešno sledili temeljnim usmeritvam tako v ustvarjanju družbenega proizvoda, celotnega prihodka, obsega proizvodnje, izvoza, produktivnosti, prilagojenosti proizvodnje zahtevam domačega in tujega trga, krepitvi ekonomskega, socialnega in družbenega položaja delavca v danih okvirih in pogojih poslovanja itd.

Rezultati bi bili prav gotovo boljši, če bi vsakodnevne napore delavcev naše industrije spremljali ustrezni ukrepi tekoče ekonomske politike, kateri bi dopolnjevali oz. stimulirali visoko delovno angažiranost in odgovornost delavcev tekstilne industrije. Pogled na ta del pa kaže drugačno sliko.

Odločanje delavcev o gospodarjenju z ustvarjenimi družbenimi sredstvi se iz leta v leto zožuje, posegi države so vedno oostrejši, stopnja administriranja je intenzivnejša, manevrski prostor za medsebojno dogovarjanje organizacij združenega dela se oži, predpisani pogoji gospodarjenja so nekonsistentni, hitro spreminjajoči in pogosto v nasprotju z dogovorjenimi usmeritvami v družbi kot v celoti oziroma znotraj panoge. Kako

(Nadalj. na 4. strani)

Srečanje tekstilcev Gorenjske

(Nadaljevanje s 3. strani)

naj sicer ocenjujemo dejstvo, da z zakonom in kriteriji usklajen sporazum o povezovanju organizacij združenega dela pri izvrševanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, že 2 leti ni dobil ustrezne družbene verifikacije, kar destimulira povezovanje organizacij združenega dela pri opravljanju tako pomembnih gospodarskih aktivnosti. Kako naj razumemo drugače dejstvo, da se z zakonom posega v področje oskrbe s surovinami in destimulira napore za rast konvertibilnega izvoza, da se v sredini leta spreminjajo pogoji za najemanje in koriščenje blagovnih kreditov, da se spreminjajo odločitve o velikem intervencijskem uvozu, in to v času, ko je na podlagi ustreznih družbenih usmeritev in dogovorov znotraj panoge, pričelo tržišče kazati svojo pravo funkcijo, da se pri reševanju problemov deviznega neravnovesja ponujajo rešitve, ki bi spravile to panogo na rob eksistenčnega minimuma in sposobnosti za normalno delo, da smo s projektom razbremenjevanja še vedno na začetku itd.

Kljub navedenim in drugim težavam, s katerimi se srečujemo v tekoči poslovni politiki in možnostih za normalno delo, so delavci tekstilne industrije odgovorno in uspešno opravljali svoje naloge za izvrševanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in tekočih planskih usmeritev. Legitimacija za tako trditev 7.400 gorenjskih tekstilcev, kar mimogrede povedano predstavlja desetino vseh zaposlenih na Gorenjskem, je v ugotovitvi, da smo npr. v prvem polletju letošnjega leta ustvarili preko 10 milijard celotnega prihodka, 4,6 milijard družbenega proizvoda in 4,2 milijardi dohodka ter da je blizu 45 % dohodka bilo razporejenega v akumulacijo in slabih 33 % v osebne dohodke, ki so znašali v povprečju blizu 23.000 din. Na konvertibilno tržišče smo izvozili za 12 milijonov \$ naših proizvodov, uvozili pa za blizu 11 milijonov \$ surovin in reprodukcijskega materiala. Ustvarili smo za 16 % večji dohodek na delavca in kar 5-krat večjo stopnjo akumulacije, kot je povprečje gospodarstva Gorenjske. Ugodnejše rezultate dosežemo tudi v odnosu na ostalo tekstilno industrijo Slovenije, ki se kaže v dejstvu, da 14 % zaposlenih v tekstilni industriji Gorenjske, od vseh slovenskih tekstilcev, ustvarja 16 % dohodka panoge in 20 % akumulacije slovenske tekstilne industrije. Vse to dokazuje, da naši delavci v pogojih, kakršne imajo, resnično vlagajo velike napore v izvrševanje tekočih in razvojnih nalog ne samo v organizaciji združenega dela temveč v razvoj ožje in širše družbene skupnosti kot celote. Ob vsem navedenem se delavci te industrije na Gorenjskem in Sloveniji srečujemo z enim od glavnih problemov, to je stopnja zastarelosti in odpisa-

nosti sredstev za proizvodnjo, ki pogojuje in limitira sposobnost te industrije ne več samo za razvoj, temveč že za ohranitev dosežene stopnje tako v kvalitetni in tržno zanimivi proizvodnji ter v njenem obsegu za domače, predvsem pa za tuje tržišče. Vprašanje modernizacije in vlaganj v novo opremo vedno ostreje postavlja v ospredje vprašanje pogojev, možnosti in sposobnosti za zmanjševanje prepada med opremljenostjo te industrije na tržišču, kjer se v konkurenčnem boju srečujejo z nam sorodno industrijo in opremljenostjo pri nas doma.

Posebej še, ker ugotavljamo, da se na področjih, kamor želimo in moramo plasirati našo proizvodnjo, intenzivno uvajajo tehnološke in produkcijske novosti za povečanje produktivnosti dela, izboljšanje delovnih pogojev, zviševanje kvalitete proizvodnje in zmanjševanje stroškov poslovanja.

Že nekaj let opozarjamo na dejstvo, da je osnova za obstoj in razvoj tekstilne industrije v skrbi za opremljenost s sodobnimi delovnimi sredstvi in tehnologijo, kjer bo sicer stagnacija pri vlaganjih povzročila padec izvoza in s tem pomanjkanje deviznih sredstev, zastoje v proizvodnji in izgube, katerih v zadnjih letih nismo poznali, padec produktivnosti, kvalitete itd.

Ob vsem tem ni osnovno vprašanje ustvarjene akumulacije oz. sredstev za razvoj, temveč je vprašanje možnosti nakupa opreme, ki je razen manjšega dela vezana predvsem na uvoz. Za ustrezno rešitev tega problema smo doslej ponudili in predlagali mnoge pobude in rešitve, toda žal smo še vedno na stopnji ugotavljanja, da tekstilna industrija opravlja svoje družbeno pričakovane naloge tako na domačem kot na tujem tržišču, nismo pa še v fazi ukrepanja. Za obdobje srednjeročnega plana do leta 90 pripravljamo v okviru Splošnega združenja in Poslovne skupnosti tekstilne industrije projekcijo izvoza in modernizacije osnovnih sredstev s konkretnimi predlogi, ki izhajajo iz sledečih temeljnih ugotovitev:

Tekstilna industrija Slovenije zaposluje 55.000 delavcev, od tega 42.700 žensk ali 78 %. Že peto leto poslujejo organizacije združenega dela te panoge brez izgube ob istočasnem povečanju izvoza. Pokrivanje uvoza z izvozom je leta 1979 znašalo 73 %, dočim je letos v I. polletju doseglo že 146 %. Delež prihodka, ustvarjenega na tujih trgih glede na skupni prihodek znaša 18 % kar je znatno nad povprečjem gospodarstva SR Slovenije.

Ugodne izvozne uspehe spremljajo relativno dobri poslovni rezultati, saj na delavca doseženi rezultati presegajo tiste, ki so doseženi v celotni industriji in rudarstvu, razen osebnih dohodkov.

Tako je npr. dosežen dohodek v tekstilni industriji Slovenije na delavca 543.263, v industriji in rudarstvu 508.293. Čisti doho-

dek na delavca v tekstilni industriji 377.261, v industriji in rudarstvu 301.377. Osební dohodek in skupna poraba na delavca v tekstilni industriji 196.454, v industriji in rudarstvu 205.884, čisti osebni dohodek na delavca v tekstilni industriji Slovenije 20.937, v industriji in rudarstvu 22.873 in bruto akumulacija na delavca v tekstilni industriji 191.343, v industriji in rudarstvu 109.493.

Ugodna so tudi gibanja pri ustvarjenih sredstvih za naložbe, saj znaša njihov delež v tekstilni industriji 20 % od vseh, ki so ustvarjena v slovenski industriji. Žal se ta sredstva ne uporabljajo za namene, za katere so bila ustvarjena, ker do skrajnosti restriktivno omejevanje uvoza opreme že 5 let povzroča, da so vlaganja v posodabljanje opreme znatno pod potrebami in ustvarjenimi finančnimi možnostmi. Tako je tudi razumljivo, da se investicijski dinar ne troši vedno racionalno in pogosto tudi ne namensko, sočasno pa njegovo vrednost zmanjšuje inflacija. Da bi tok dogajanj modernizacije tekstilne industrije v prihodnjem srednjeročnem obdobju spremenili, se predlaga kot rečno projekt izvoza in modernizacije tekstilne industrije, ki izhaja iz sledečih predpostavk:

Izvoz tekstila iz SR Slovenije se je v zadnjih letih zelo povečal ter mora tudi v naslednjih letih postopoma naraščati do stopnje, da bomo pokrili uvozne potrebe tekstilne industrije (surovine, repomaterial in oprema, odplačevali lastne devizne kredite in pokrivali splošne družbene potrebe po deviznih sredstvih). Proizvodni stroški ne bi smeli bistveno presežati stroške, ki jih priznava svetovno tržišče s tekstilom, zato je treba produktivnost dela v tekstilni industriji dvigniti na mednarodno raven, tako s stopnjo rasti produktivnosti, predvsem pa s stopnjo modernizacije opreme za proizvodnjo. Kvaliteta in oblikovanje tekstilnih proizvodov mora z ozirom na nujno sezonsko tržno prilagodljivost in zahtevnost kontinuirano dosegati ustrezen nivo.

Že peto leto, kot je bilo rečeno, so vlaganja v modernizacijo tekstilne industrije nižja, kot so ustvarjena amortizacijska sredstva. Zato je nujno zaradi dosežanih prenikljivih vlaganj hitreje nadomeščati tehnološko in ekonomsko iztrošeno opremo, ki je v letu 1983 dosegla že 92 % odpisane vrednosti. Samo s skrbjo za bodoči razvoj in trden obstoj tekstilne industrije skozi ustrezno opremljenost z delovnimi sredstvi, bomo dosegli enakopraven konkurenčni položaj z razvito tekstilno industrijo v svetu in uspešen plasma naših proizvodov na ta področja.

Zavedajoč se dejstva, da je treba osnove za planirani razvoj ustvariti predvsem z lastno ustvarjenimi sredstvi, projekcija predvideva postopno rast izvoza v letih od 1990 po letnih indeksnih stopnjah rasti od 106 do 111 v skupni vrednosti na koncu prihodnjega srednjeročnega obdobja 1,5 milijarde \$ na konvertibilno področje in 350 milijonov \$ na klirinško področje. Za uvoz reprodukcijskega materiala bi v tem obdobju po projekciji

porabili 742 milijonov \$ iz konvertibilnega področja in 308 milijonov \$ iz klirinškega področja. Ter končno: za uvoz opreme pri izvrševanju ustreznega programa modernizacije tekstilne industrije bi za konvertibilno področje uporabili 162 milijonov \$, za klirinško področje pa za 42 milijonov \$. Torej, če primerjamo predvideni skupni devizni efekt med programiranim izvozom, ki naj bi znašal eno milijardo 850 milijonov in uvozom reprodukcijskega materiala v višini eno milijardo 50 milijonov \$ ter potrebnim uvozom opreme 204 milijonov \$, ugotavljamo, da tekstilna industrija ob tej projekciji nudi 596 milijonov \$ pozitivnega deviznega efekta. Prepričan sem, kakor tudi avtorji tega projekta, da je ta devizna konstrukcija solidna ponudba slovenske tekstilne industrije, tako s stališča zagotovitve ustreznega razvoja te industrijske panoge, ohranitev predvidene rasti izvoza in ohranitve svoje izvozne usmerjenosti. Predvsem je pomembno, da s tem ne bi izgubila svoje težko pridobljene pozicije na mednarodnem tekstilnem trgu, kjer problemi plasmana rastejo in izločajo slehernega nesolidnega in nekvalitetnega dobavitelja.

Vse dosedanje ugotovitve kažejo, da je tekstilna industrija v preteklosti dokazala svojo pripravljenost in sposobnost sočasnja s svetovnimi tržišči, zato ji je treba omogočiti nadaljnji razvoj v tej smeri, tako z ustrezno stopnjo rasti produktivnosti in modernizacije opreme.

Razumljivo, da te usmeritve zahtevajo določene ukrepe v okviru projekcije ekonomske politike za prihodnje obdobje in dopolnitve zakona o ekonomskih odnosih s tujino. Te vidimo predvsem v večji razpolagalni pravici sleherne organizacije združenega dela in svobodno razpolaganje z delom ustvarjenih deviz za nakup opreme in pa v svobodnejših, širših in tesnejših oblikah povezovanja organizacij združenega dela v tako imenovanih reprodukcijskih verigah oziroma poslovnih povezavah pri izvrševanju teh nalog.

Ob vseh nujnih spremembah na področju zakona o ekonomskih odnosih s tujino, je treba organizacijam združenega dela tekstilne industrije tudi omogočiti, da sodelujejo pri najemanju inozemskih kreditov za uvoz opreme ter odpraviti razna dovoljenja, ki niso namenjena stimuliranju, temveč zaviranju investicijskih naložb v tej panogi.

Aktualnost problema modernizacije tekstilne industrije je opredeljena tudi v načrtih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje. Tako načrtovalci v dokumentu Analiza razvojnih možnosti SR Slovenije do leta 90, kar zadeva našo panogo, opredeljuje sledeče (citiram):

»Glede na odpisanost opreme, ki znaša 90 %, ter zaradi zastarelosti in izrabljenosti strojev, je v tekstilni in oblačilni industriji nujno, da je osrednja usmeritev v tej industriji v obdobju 1986—1990 v modernizacijo ter obnovo tehnične opreme in v posodabljanje poslovanja. Modernizacija opreme in poslovanja bi morala potekati v skladu z razvojnimi kriteriji. V kolikor do

teh zamenjav in izboljšav ne bo prišlo, lahko pričakujemo v naslednjem obdobju nazadovanje ali vsaj stagniranje proizvodnje in konvertibilnega izvoza. Zato je nujen pristop k intenzivnejši izdelavi predlogov za investicijske programe.

Nujna bi bila še večja preusmeritev na strokovno zahtevnejšo in tehnično intenzivnejšo proizvodnjo tekstilnih izdelkov, ki bi vsebovali še več ustvarjalnosti in modne mikavnosti z več pestrosti. Tako bi bilo tudi možno povečanje deleža končnih izdelkov v konvertibilnem izvozu. Zaradi odpravljanja ozkih grl in kompletiranja repro-celote je v tej proizvodnji potrebno spreminjanje ter uvajanje novih proizvodnih programov. Z uvajanjem mikroprocesorjev ter tesnejšim sodelovanjem in seznanjanjem z znanstveno raziskovalnim delom pa bi dosegli nujno potrebno modernizacijo poslovanja, brez katerega ne bi mogli doseči postavljenih ciljev v konvertibilnem izvozu in proizvodnji.

Konec citata oz. teksta usmeritve v analizi razvojnih možno-

sti SR Slovenije do leta 90, kateri lahko samo pritrdimo s prepričanjem, da bodo navedene ugotovitve iz analize konkretizirane v planskih in drugih usmeritvenih aktih, predvsem pa v ukrepih tekoče ekonomske politike ožjih kot širših družbenih skupnostih in poslovnih bank. Brez ustreznih materialnih pogojev in opredelitev ostane taka usmeritev položena v prazen prostor ter nima ekonomske in stvarne vrednosti. Nato opozarjam zaradi tega, ker so naslednji dokumenti za prihodnje srednjeročno in dolgoročno obdobje že manj opredeljeni oziroma konkretni, čeprav bi morala stopnja konkretnosti rasti v posameznih fazah planskih opravil. Čas, v katerem planiramo, resnično ne dovoljuje zapisati vsega, kar bi bilo podloga za poprečno zadovoljstvo vseh, temveč predvsem tisto, kar bo objektivno uresničljivo in kar ima svojo ekonomsko osnovo in vgrajenost v dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Zavedamo se, da ustrezno družbeno-ekonomsko vrednotenje še zdaleč ne pomeni lagodnosti.

Nasprotno. Pomeni nam nov izziv za dodatno delovno vnemo pri izvrševanju proizvodnih, poslovnih, samoupravnih in družbenih nalog v sleherni delovni organizaciji, pomeni iskanje novih oblik za širše in vsebinsko bogatejše medsebojno sodelovanje, samoupravno in dohodkovno povezovanje z vsemi organizacijami združenega dela, ki so udeležene pri izvrševanju tekočih in razvojnih nalog tekstilne industrije.

To mora tudi za nas biti temeljno izhodišče za iskanje novih poti in načinov, kako čimbolj izkoristiti dane samoupravne ekonomske, proizvodne in druge možnosti za zagotavljanje primarnega ekonomsko-socialnega položaja delavca v tekstilni industriji.

O izobraževanju tekstilnih kadrov je spregovoril ravnatelj STUŠ Kranj Anton Pelko, ki je opozoril predvsem na problematiko opremljenosti šolskih delavnic, ter učnih načrtov v katerih bi

moral biti dan večji poudarek praktičnemu pouku.

Na srečanju je bil imenovan tudi odbor za praznovanje 50-letnice tekstilne stavke. Iz BPT je bil v ta odbor imenovan direktor DO Josip Eržen.

Delegati so potrdili zaključke posveta športnih referentov OOS tekstilnih DO Gorenjske po katerih naj bi redno organizirali tudi druga športna regijska srečanja in ne samo smučanje in kegljanje.

Po končanem uradnem delu je bila na programu še modna revija s prikazom dosežkov gorenjske oblačilne industrije.

Namen srečanja je bil dosežen — opozorjeno je bilo na probleme s katerimi se tekstilci vsakodnevno srečujemo ter na to, da naj družbeni načrtovalci posvetijo določeno pozornost tudi tej panogi industrije.

Delo društva tekstilnih mojstrov

Društvo tekstilnih mojstrov Tržič deluje kot strokovna organizacija v okviru BPT že dolga leta, vendar o društvu pišemo v našem glasilu bolj poredko. Zato je prav, da v tem sestavku ponovno predstavimo društvo, njegovo delo doslej in tudi program, ki so si ga zastavili na rednem občnem zboru v mesecu maju letošnjega leta.

Za pogovor smo zaprosili predsednika društva Staneta Vidmarja, ki je na naša vprašanja takole odgovoril:

Nam lahko poveste nekaj osnovnih podatkov o društvu?

Kot je znano, je društvo nastalo iz nekdanje sekcije mojstrov in trenutno šteje 88 članov, med katerimi je 5 žensk. Na zadnjem občnem

zboru smo pregledali in ocenili dosedanje delo, sprejeli program aktivnosti za naslednje obdobje ter izvolili nov izvršni odbor v katerem so Marjan Šlibar, Franc Jezernik in Lojze Blažič iz TOZD Predilnica; Tomaž Kosmač, Franc Težak, Franc Ferlič, Franc Valjavec I iz TOZD Tkalnica; Alojz Čebrown in Slavka Boštnar iz

TOZD Oplemenitilnica; Janez Ahačič in Bolte Mirič iz TOZD Konfekcija; Milan Kersnik, Alojz Zaletel in Stane Vidmar iz VEO oz. DSSS.

Kakšne aktivnosti načrtujete za to obdobje?

Mislim, da ni treba naštevati vseh akcij, ki so v našem programu dela, zato bi omenil le nekatere. Predvsem gre za to, da bi društvo izpolnilo namen zaradi katerega je bilo ustanovljeno, to pa bo možno le z angažiranjem celotnega članstva. Zavedamo se, kaj pomeni za proizvodnjo dober in usposobljen mojstrski kader, zato bomo temu posvetili največ pozornosti. Z društvom inženirjev in tehnikov se bomo skušali dogovoriti o organiziranju strokovnih predavanj iz področja našega dela, pa najsi bo to iz področja organizacije dela, tehnologije ali modernizacije strojnega parka. S kranjskim društvom bomo okrepili sodelovanje, saj smatramo, da tudi izmenjava izkušenj lahko veliko koristi. Seveda so v programu tudi strokovne ekskurzije v tekstilne delovne organizacije, ker ob teh priložnostih lahko vidimo marsikaj dobrega, iz razgovorov pa tudi zvemo za posamezne organizacijske prijeme, ki bi jih lahko z uspehom uporabili tudi pri našem delu.

V naših načrtih je tudi del aktivnosti, ki niso vezane na stroko oz. na naše vsakdanje

delo. To so predvsem rekreacijsko-športne dejavnosti v smučanju, kegljanju in balinanju. V ta namen smo imenovali ustrezne referente.

Pred nedavnim ste organizirali strokovno ekskurzijo v Sevnico. Kako je ta akcija potekala in kaj ste si ogledali?

Strokovno ekskurzijo smo organizirali z namenom, da si ogledamo tovarno Lisca v Sevnici, ker smo dobili informacije, da sta organizacija dela in proizvodni proces v tej DO tako interesantna, da sta vredna ogleda.

Na ekskurziji je bilo 35 članov (vsi ki so se prijavili op. p.), ki so si pod strokovnim vodstvom nekdanjega sodelavca BPT Ludvika Cvirna najprej ogledali proizvodni proces, kjer je bilo posebno zanimivo krojenje, kasneje pa še moderno skladišče vodeno s pomočjo računalnika. Naša pričakovanja so se uresničila, res smo videli marsikaj takega kar je bilo za vse udeležence interesantno in koristno.

Ob tej priliki smo obiskali še Tončkov dom na Lisci, atomske toplice v Podčetrtku, večerja pa je bila pripravljena v Šentvidu pri Lukovici.

Udeleženci ekskurzije so bili zadovoljni, združili smo koristno s prijetnim, zato sem prepričan, da bo udeležba na naslednji ekskurziji enako številna.

J. F.

Stane Vidmar: »Strokovnemu delu bo treba dati večji poudarek.«

Predstavljamo vam

Od oktobra dalje opravljala dosedanja zdravnica naše obratne ambulante dr. Zamanova le še preventivne preglede delavcev BPT, medtem ko je kurativni del prevzela nova zdravnica dr. Marija Urh.

Diplomirala je na medicinski fakulteti v Ljubljani leta 1982, na oddelkih Kliničnega centra pa je opravljala pripravniški staž.

Na delo v Trziču je bila sprejeta za določeni čas, za dobo šestih mesecev. Vsakodnevna vožnja iz Selca nad Škofjo Loko ji vzame sicer precej časa, vendar je bila zaposlitev v Trziču trenutno edina možnost v okviru gorenjske regije. Poleg dela v naši obratni ambulanti je prevzela še Dom Petra Uzarja in živilsko ambulanto, seveda pa so tu še dežurstva v zdravstvenem domu.

O svojem delu v naši ambulanti je povedala:

»V splošnem sem z delom zadovoljna, čeprav dostikrat ni ravno lahko, predvsem kar zadeva nekatere posameznike, ki hočejo izsiliti »bolniško«. No, te stvari sem začela spoznavati, vendar moram reči, da ni prijetno biti zdravnik in istočasno ugotavljati nakane nekaterih delavcev, ki se skušajo znajti in dobiti stalež, ki glede na njihovo zdravstveno stanje ni potreben.

Človek bi pričakoval, da bo obisk v ambulanti večji ob koncu tedna, vendar je tu ravno obratno — največ obiska je na začetku tedna; to pa bi si kdo lahko razlagal, da ljudje zbolijo ob prostih sobotah ali nedeljah in ne na delovne dneve, kar pa najbrž ne bo držalo.

Kaj več bi težko povedala, saj še premalo poznam raz-

mere v kolektivu, čeprav sem v dobrem mesecu dni spoznala že marsikatero dejstvo, ki ga bom upoštevala pri svojem delu v obratni ambulanti«.

Iz dela ZSMS

Minilo je že kar celo obdobje, ko smo zadnjič v našem glasilu pisali o dejavnosti mladinske organizacije v BPT. To ne pomeni, da aktivnosti ni bilo, bolj verjetno bo držala trditev, da mladi o svojem delu ne pišejo, čeprav bi bila marsikatera informacija o izvedenem delu zanimiva tudi za ostale člane kolektiva. Tokrat smo se o delu mladinske organizacije pogovarjali s Francem Megličem, predsednikom OO ZSMS TOZD Konfekcija. Ta osnovna organizacija šteje 53 članov, aktivno jih deluje sicer le približno polovica, toda program, ki so ga sprejeli na programsko volilni konferenci uspešno realizirajo. Res je, da je dokaj pester plan dela zahteval precej angažiranosti in da nekatere načrtovane akcije niso bile izvedene, vendar pa je splošna ocena doslej izvedenih aktivnosti ugodna.

Seveda pa prisotnost mladinske organizacije v tozdu ni opazna le pri realizaciji zastavljenih nalog iz programa dela, uspešno se vključuje tudi v reševanje tekoče problematike v temeljni organizaciji, predvsem pri zmanjševanju medfaznih zalog. Tako ni mladincev, ki se ne bi vključil v nadurno delo in poudariti je treba, da je pri tem udeležba mladih zelo dobra.

V zadnjem času, konkretno 18. oktobra so organizi-

Zdravstveno varstvo delavcev BPT

Bolniški stalež, invalidnost, oziroma zmanjšana delovna sposobnost, nesreče pri delu itd. — vse to so indikatorji zdravstvenega stanja delavcev, ki se temeljito odražajo tudi v doseganju delovnih rezultatov in zadovoljstvu pri delu; to je v sami produktivnosti delovne organizacije. Zaradi specifičnih pogojev dela tekstilne industrije (stoječe delo, prah, ropot) se tudi pri nas srečujemo s pogostimi obolenji hrbtenice in sklepov, srca in ožilja, z dokaj visoko stopnjo invalidnosti in s težavami pri iskanju ustrezne zaposlitve zdravstveno ogroženega delavca.

Kako preprečiti naraščanje teh pojavov in omiliti posledice, ki prizadevajo zdravstveno ogroženega delavca — o tem smo v preteklih obdobjih v okviru OO ZS pogosto razpravljali. Vsekakor se zavedamo, da je potrebno na tem področju posvetiti naj-

več pozornosti preventivni dejavnosti.

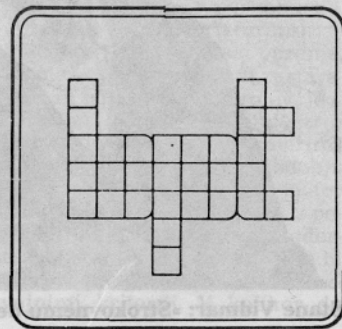
Z doslednim izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov in s povečanim ukrepanjem ob spremembi zdravstvenega stanja, seveda ob izboljševanju delovnih pogojev bomo namreč lahko največ prispevali k učinkovitejšemu zdravstvenemu varstvu zaposlenih.

Ob sprejemanju varčevalnih ukrepov Občinske skupnosti zdravstvenega varstva si je Konferenca OO ZS BPT v preteklem letu zadala tudi nalogo, da spremlja posledice ukrepov, ki zadevajo delavca — uporabnika. Ob tem smo ugotavljali, da se zavarovancem vedno bolj omejuje stroški zdraviliškega zdravljenja. To pa je bila tudi vzpodbuda, da smo se v letošnjem letu odločili te možnosti približati delavcem BPT in smo pristopili k organiziranju zdraviliškega zdravljenja na podlagi sofinanciranja iz sredstev SSP.

Zdraviliško zdravljenje v Sloveniji si je v zadnjem času z ustreznim izpopolnjevanjem in posodabljanjem pridobilo ugledno mesto tako na področju zdravstvenega varstva kot tudi na področju turizma.

Slovenija razpolaga s precejšnjim številom zdravilišč. Vsako zdravilišče je z ozirom na svoje zdravstvene storitve in zvrst termalnih voda specializirano za pomoč pri zdravljenju različnih bolezni. Tako smo se v letošnjem letu za delavce BPT posluževali predvsem zdravilišča Laško (obolenje hrbtenice in sklepov), zdravilišča Radenci in Rogaška Slatina (obolenja srca in ožilja) in zdravilišča Dobrna (ginekološka obolenja). Zdravljenje je koristilo 23 delavcev. Kako so se tekom zdravljenja počutili in kakšno je njihovo mnenje o prispevku te zvrsti zdravljenja k izboljšanju njihovega zdravstvenega stanja pa bodo povedali sami v naslednji številki.

N. G.

Gasilci na združeni vaji

V okviru meseca požarne varnosti je bila v petek, 9. novembra ob 18. uri na območju BPT združena nočna mokra vaja. Na vaji so poleg treh naših enot sodelovale še enote Tržiča, Podljubelja, Peka, Zlita, Lepenke in Tokosa.

Namen vaje je bil usposabljanje in urjenje gasilskih enot, dostop do odjemališč požarne vode ter gašenje požara na objektih TOZD Predilnica in skladišča preje.

Strokovna usposobljenost in hitrost sta pomembna elementa pri gasilskih akcijah

Motorke so stekle in »boj z ognjem« se začneja

Na vaji je sodelovalo 9 enot, med njimi tudi enota IGD Lepenka

Na znak sirene so bile gasilske enote izredno hitro na »prizorišču požara«, tudi zajem vode pri večini ni bil problem tako da je vaja, ki je potekala zelo dobro, ponovno potrdila dobro usposobljenost tržiških gasilcev.

Čeprav je vaja dobro uspela pa je ob tem vseeno treba opozoriti na to, da v enem delu celotne aktivnosti pri vaji le ni bilo tako kot je bilo načrtovano oz. tako kot je potrebno. Namreč gre za prisotnost različnih struktur občinskega nivoja. Težko je razumljivo, da kljub pravočasnim vabilom ni bilo na ogled vaje ljudi, ki bi na njej morali biti, pa naj bo to po službeni ali gasilski dolžnosti. Mar vaja gašenja v drugi največji delovni organizaciji v Tržiču in ob sodelovanju devetih gasilskih enot ni tako pomembna, da bi si prizadeji posamezniki ne mogli vzeti dobre pol ure časa ali pa pooblastiti nekoga drugega?

Ne kaže komentirati takega nepravilnega odnosa do te oblike aktivnosti gasilcev, čeprav imajo mnogi izmed stotih gasilcev, ki so na vaji sodelovali verjetno svoje mnenje, ki pa najbrž ne deluje stimulatívno. Nehote se zastavlja vprašanje ali bo enaka abstenenca prisotna tudi takrat, ko bo kaka slovesnost ali razprava o tem komu dodeliti katero od gasilskih priznanj?!

Skupno z moškimi so na vaji sodelovale tudi naše gasilke

NOVOSTI NA POLICAH TRŽIŠKE KNJIŽNICE

Erica JONG: **FANNY**

Z romanom **FANNY** je Erica JONG dosegla novo raven v svoji ustvarjalnosti.

Zgodba o Fanny se dogaja v 18. stoletju. Čutna junakinja, ki ji usoda ni prizanašala, zapisuje za svojo hčerko življenjsko spoved.

Kdo je Fanny? Sirota, ljubimka, roparica, coprnica, gusarka, pisateljica, nežna mati, svetovna popotnica, osupljiva lepota in elegantna vlačuga — vse v eni osebi.

Njeno poročilo je podoba časa in njegove morale, razdobja, v katerem so se duh in brutalnost, pikantna erotika in bedasta vraževernost postavljali v ostre kontraste. Fanny nam pripoveduje o pustolovščinah, ljubezenskih dogodivščinah, spletkah, bedi in slavi, socialni krivičnosti in sli po življenju.

Bralci, ki pisateljico Erico Jong poznajo že po romanih **STRAH PRED LETENJEM IN KAKO REŠIŠ SVOJE ŽIVLJENJE**, bodo radi segali tudi po tej najnovejši knjigi.

Heike DOUTINE:

KRVAVA DIRKA

Heike Doutine, mlada nemška reporterka in pisateljica, je ta roman napisala potem, ko je dve leti potovala s karavano dirkačev formule 1, tem nemirnim krdelem, ki nenehno plava v opoju nevarnosti in dražljivega sveta hitrih avtomobilov, denarja, slave, minjivosti in lepih žensk.

Tema romana je torej avtomobilski šport, kar je nekaj novega za naše bralce. Pisateljica sledi skupini dirkačev med njihovimi pripravami in dirkami, sredi njihovih upanj in napetosti, dvomov in stisk. Njihovo življenje je surova služba v okrilju smrti. To je boj za življenje in obstanek. Ne le na dirkališču, tudi za kulisami vlada rivalstvo. To so boji za bogastvo in slavo, za ženske ... In v tem neusmiljenem poklicu morajo možje nenehno računati na to, da bodo zleteli s proge — morda za vselej.

Franja BOJC-BIDOVEC:

NI NESKONČNIH POTI

Pisma sinu Franje Bojc-Bidovec, ki jih je za objavo v knjigi pripravil Ivo Zorman, imajo najmanj trojno vrednost. So razkritje človeka,

zdravnice, katere ime nosi legendarna bolnišnica Franja, dokument časa in spopada človeka s samim seboj in sovražnikom ter obraz številnih usod, ki jih je doktorica Franja srečevala, nenazadnje pa so pisma še dokument o narodnoosvobodilnem boju.

Pripoved o bolnišnici Franja, ki predstavlja eno od legend našega narodnoosvobodilnega boja, pretresljiva pripoved o boju slovenskih partizanov in visoki ceni, ki jo je imelo človeško življenje v uporniških gozdovih, je neločljivo povezana z imenom doktorice, po kateri je bolnišnica dobila ime. Veliko vemo o delovanju bolnišnice, pa tudi o Franji sami, njena pisma pa jo predstavljajo kot žensko, kot mater, kot nenavadno močno in trdno osebnost, čeprav ranljivo in nadvse čutečo zdravnico, prijateljico desetih ranjencev in vojnih tovarišev.

Wilhelm RAABE:

SLADKOSNED

Pisatelj je roman podnaslovil Pomorska zgodba o umoru in s tem parodiral uspešnice tistega časa. Pomorska zato, ker jo pripovedovalec piše med vožnjo po morju, ko se vrača v Afriko, in govori o tem, kar je doživel med obiskom v domovini. O umoru pa zato, ker opisuje nepojasneni umor, ki se je zgodil pred davnimi leti in ki se pojasni med njegovim obiskom doma. A ne eno ne drugo ni prav nič pomembno. Pomembna je Sladkosnedova zgodba, zgodba debelega, zaradi požrešnosti zasmešanega fanta, neuspešnega v šoli in pri študiju, ki pa je v resnici notranje svoboden, pogumen, dobrosrčen in pošten.

PETER USTINOV

(Avtobiografija)

Vsestransko nadarjeni igralec, dramatik, režiser in scenograf je ena najbolj znanih osebnosti evropsko-ameriškega filmskega in gledališkega sveta. Svetovljana odlikujejo inteligentnost in humor, širina in strpnost, pa tudi dobrohotna ironija in samokritičnost.

Zgodba je razgibana, živahna in izredno duhovita in v njej nam Ustinov spregovori o sebi in o svojem pore-

klu, o svojcih in mnogih slavnih ljudeh, ki jih je srečal v življenju.

Je ena redkih avtobiografij, ki je napisana zares odkrito in s pravo mero hudomušnosti, naperjeno tudi proti samemu sebi.

Marjan BRITOVŠEK:

STALINOV TERMIDOR

STALINOV TERMIDOR je temeljno delo, ki odgovarja na celo vrsto še vedno živih pogosto tudi neraziskanih vprašanj v zvezi z usodo revolucije in socializma v Sovjetski zvezi po Leninovi smrti. Delo opisuje in analizira dramatične idejne boje v vodstvu sovjetske partije, seveda tudi s stališča Stalinovih nasprotnikov.

Njegov obračun z opozicijo, ki mu je omogočil, da se je razglasil za edinega dediča in nadaljevalca Leninovega nauka, je bil uvod v njegovo »revolucijo od zgoraj« in zgodovinsko obdobje stalinizma. Politični pomen Stalynove zmage je še danes ena največjih zgodovinskih dilem.

Razraščanje stalinizma so spremljale hude deformacije na vseh področjih družbenega življenja in pošastno uničevanje leninskih kadrov, kar je položilo temelje kulta osebnosti, kult despota pa je dobil mitološke razsežnosti. Kriza v vrhovih Stalynove partije se je vse bolj zaostrovala in se končala s skrivnostno Stalynovo smrtjo.

To delo Marjana Britovška je dragocen prispevek k poznavanju Sovjetske zveze in lažjemu razumevanju sodobnih dilem socializma.

Willi HEINRICH:

**POČITNICE
V ONOSTRANSTVU**

Nemški pisatelj Willi Heinrich je našim bralcem že dobro znan (Druga božja garnitura, Železni križec, Geometrija zakonskega življenja, Moški vedno potuje, Sam proti Palermu, Metuljčki ne jokajo). Roman **POČITNICE V ONOSTRANSTVU** je eno njegovih zgodnejših del. Mlada Američanka Helen Brazzi si je zastavila nenavadno nalogo. Med drugo svetovno vojno je v bojih na Siciliji izgubil njen mož. Zdaj bi rada odkrila skrivnost, kje je ostal. Junakinja pride na skrivnostni otok, kjer zabrede v roke razbojnikov. V skrivališču sredi gora sreča moškega, ki prihaja iz sveta, v katerem veljajo svojstveni zakoni italijanskega juga. Kot elementarna nevihta za-

grne ljubezen to dvojico, ki si je po izvoru in življenjskih navadah tako različna ...

Knjiga je izšla v zbirki **MOJ ROMAN** pri založbi Obzorja Maribor.

Archibald Joseph

CRONIN:

DRAGOCENA LETA

Croninov roman **DRAGOCENA LETA** je delo, ki bi ga lahko uvrstili med avtorjeve zdravniške povesti.

Glavni junak Duncan je sin revnih staršev, ki mu je po preboleli otroški paralizi ostala ena roka pohabljena. Že v mladih letih se je odločil, da bo zdravnik. Mati, trda, razočarana žena pijanca, mu je namenila skromno, a zanesljivo življenjsko pot. Sinove odločitve ne razume, zato ga spodi od doma. Duncan si pribori štipendijo za študij medicine. Prizadevni in nadarjeni študent se spoprijatelji z znano zdravnico ortopedinjo. Zdravnica ga podpira pri študiju in zaposli kot anesteziista pri svojih operacijah. Nazadnje ga tudi operira, tako da mladenič lahko uporablja obe roki.

Duncan diplomira, odprta so mu vrata zdravniške kariere, le v ljubezni nima sreče ...

Zgodba je tekoča in polna zapletov, ki pritegnejo bralca.

Harper LEE:

NE UBIJAJ SLAVCA

Roman nas povede v svet, ki sta nas z njim že seznanila priljubljena Twainova junaka Tom Sawyer in Huckelberry Finn. To je svet idilničnega, brezskrbnega otroštva, ki je polno pravljinih predstav in zgodb, nedolžnih iger, razburljivih dogodivščin in naivnih potegavščin, svet otroštva deklice Scout in njenega brata Jema na jugu ZDA. Toda to je tudi svet odraslih. Njunega očeta advokata Atticusa Fincha, črne Calpurnije in ozkosrčnih puritanskih malomeščanov z vsemi njihovimi problemi, predvsem s problemom rasne diskriminacije, ki v svoj temni vrtinec kmalu potegne tudi oba otroka. Oče z veliko ljubeznijo, s skrbno vzgojo in s pravilnim prikazovanjem problema črncev prebujata v svoji hčerki in sinu občutek za pravičnost, poštenost in zvestobo samemu sebi. In ko z vso gorečnostjo brani črnca Toma, ki ga je bela javnost po krivici obsodila spozabe nad belim dekletom in pri tem kljub tehtnosti svojih dokazov doživi poraz, sta oba otroka z dušo in srcem na njegovi strani.

Kadrovske vesti

V MESECU OKTOBRU IN NOVEMBRU SO V NAŠO DELOVNO ORGANIZACIJO PRIŠLI NASLEDNJI DELAVCI:

TOZD Predilnica

Pajič Hasiba

TOZD Tkalnica

Topič Anka
Horozovič Dursuma
Sefič Mirzeta
Alagič Harka
Dobrlet Vinko
Sefič Azra
Malkoč Sabina
Kerič Esma
Babič Gordana

TOZD Oplemenitilnica

Žunič Husnija
Jenko Peter

TOZD Konfekcija

Težak Mojca

Aleksič Karmen
Kremenovič Božena

V ISTEM ČASU SO IZ DELOVNE ORGANIZACIJE ODŠLI NASLEDNJI DELAVCI:

Po lastni izjavi

Dautovič Fatima
Davidovič Bogdana
Adrovič Mejrema

V JLA

Potrebuješ Robert
Toporiš Franci
Radosavac Milorad
Trajkov Vladko
Oman Aleš
Slapar Tomaž

Upokojitev

Ropret Amalija
Ulčnik Ana

Nezgode pri delu

Čirkič Fatima, zaposlena v TOZD Oplemenitilnica se je poškodovala pri merjenju tkanin. Valj na stroju Monforts ji je stisnil prstanec leve roke.

Vzrok: Neprevidnost

Keranovič Dulfezija, zaposlena v TOZD Tkalnica se je

poškodovala pri delu na tkalskem stroju.

Iz stroja je vrglo čolniček, ki je delavko zadel v bok.

Vzrok: Slabo nastavljen stroj

Bacanovič Zvonko, zaposlen v TOZD Tkalnica je popravljal tkalski stroj. Pri privijanju strojnega dela pa mu je spodletel ključ tako, da si je poškodoval levo laket.

Vzrok: Nepravilna izbira orodja.

Gregorčič Nado, zaposleno v TOZD Tkalnica je v desno laket zadel čolniček, ki ga je vrglo iz tkalskega stroja.

Vzrok: Osnovna zavora je popustila.

Mandelj Kristina, zaposlena v TOZD Tkalnica si je pri snemanju osnove poškodovala prstanec desne roke.

Vzrok: Nevaren način dela

»Tržiški tekstilec« — glasilo delovne organizacije BPT Tržič — Ureja uredniški odbor: Milič Večeslav, Rožič Ana, Šlibar Jožica, Krašovec Ana, Mehle Joži, Božič Rudolf, Dolžan Kristina, Mesič Brigita, Logar Anka, Lang Vili — Glavni in odgovorni urednik Furlan Janez. — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290, telefon 50-571 int. 204. — Tisk: TK Gorenjski tisk Kranj v 2000 izvodih. — Glasilo izhaja enkrat mesečno. List dobijo člani kolektiva brezplačno. — Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obračunavanju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list št. 33-72, prosto plačila prometnega davka.

Ženski kotiček

Bliža se zima z njo pa tudi prazniki, za katere bomo prav gotovo naredile kaj boljšega. V ta namen vam danes predlagam dobro rolado. Zanj potrebujete:

4 jajca
10 dkg sladkorja v prahu
10 dkg bele moke
1/2 pecilnega praška
za nadev, če je s sladko smetano potrebujemo:
1 kom sladke smetane
10 dkg sladkorja v prahu in po okusu lahko damo pol kavnih žličke mleto prave kave ali nekaj drobnega sadja, ki ga imate v skrinji (jagode, borovnice) lahko pa imate za nadev razno marmelado

Najprej naredimo trd sneg 4 beljakov, nato zmiksamo rumenjake in sladkor, dodajamo moko s pecilnim praškom, nato pa še sneg. Pred tem vklopimo pečico na 180 °C, v kateri smo dobro segrele veliki pladenj, katerega dobro namažemo z margarino ali oljem, nanj položimo folijo in jo tudi dobro premažemo kot pladenj, nato pa takoj vlijemo narejeno maso, ter damo v pečico. Pri 200 °C pečemo **samo 10**

minut. Vzamemo iz peči ter takoj s folijo vred narahlo zvijemo in tako pustimo vsaj 30 minut, da se nekoliko ohladi. Med tem časom pripravimo poljuben nadev. Rolado narahlo odvijemo, lahko tudi malo pokapamo z rumom (odvisno kakšen je nadev), nato pa namažemo z nadevom, takoj zavijemo in položimo na primeren — večji krožnik.

Rolado potresemo s sladkorjem, čokoladnimi okraski ali premažemo s preostalo sladko smetano in podobno — možnosti je veliko.

L. A.

Zahvale

Ob smrti dragega očeta Ivana Verhovška se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Konfekcija za cvetje, denarno pomoč in izraze sožalja.

Hči Nevenka z družino

Ob smrti drage mame Marije Šorli se sodelavkam in sodelavcem iskreno zahvaljujem za darovani venec, denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Ivana Knific

Ob boleči in prerani izgubi drage Marije Kozlevčar se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za denarno pomoč in izrečno sožalje.

Ana Čoragič

Ob izgubi dragega moža in očeta Ivana Verhovška se kolektivu BPT iskreno zahvaljujemo za darovani venec, izrečna sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

žena Ana in sinova Ivko in Iztok

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem skladišča gotovih izdelkov, prodajnega sektorja ter šoferjem najlepše zahvaljujem za darilo, ki mi bo dragocen spomin.

Vsem želim veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Francka Dobrin

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujem za dragoceno darilo in jim želim mnogo uspeha in dobrega počutja.

Helenca

Vsi, ki smo bili na zdraviliškem zdravljenju v Laškem, Dobrni, Rogaški Slatini, Radenci in Poreču se iskreno zahvaljujemo samoupravnim organom, sindikatu in vsem posameznikom, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da je DO sofinansirala naše bivanje v posameznih zdraviliščih, kar nam je omogočilo izboljšanje našega zdravstvenega stanja.

Udeleženci zdravljenja

Nagradna križanka

29. NOVEMBER ROJSTNI DAN REPUBLIKE		AVT. OZNAČENJE	ER RIYAD	ŠPORTNI KLUB V PULJU	GRAM	VZKLIK PRI BIKOBORBI	ZVEZA BORBEV	ZAČETEK ABECED	ITALIJAN IZ DELOVALA GODAL	TOVARNA V BEGUNJAH	DELOVNA ORGANA ZACIJA	DRŽAVA V ZDA	ZVEZNA REPUBLIKA V AFRIKI	JOSIP STRITAR	EAST	SREDOZEMNA RASTLINA	DELALNOST ALPINIST. OPREME	MESTO V FRANCJI	OMOTAN	IBETAN. GOVEDO
ITALIJAN - SPOLNIK Majhna Spornica JADRNIKA					LJUBLJANA BANKA Ciril Novak			VRSTA PROJEKCIJE MILOVEC							DOMAČA ŽIVAL RESINA					
SOGLASNIK	ŠANDOR ELIN	TIOCIAN ZDRUŽBE				MOSKO IME IVAN MINATI									EKVATOR AVT. OZNAČENJE LIVNA					AVT. OZNAČENJE CETINJE
IZRAELSKI POLITIK (LEVI)										EDEN GLAGOLSKI KILIASOV HUS										
VELIKASI MOGOČENI ŽI														AVT. OZNAČENJE AVSTRIFE KOSIGIN						
SA MOGLASNIK	VISOKA IGRALNA KARTA PTIČ SEVA MORU																			
KD ALJ IZ GRŠKE MITOLOGIE																				
MAKEDONSKI PRAZNIK																				
NOGOMETNI KLUB																				
RIMSKA 500	PAVZE ROZMAN LADO																			
JUGOSL. REKA																				
TUJE MOŠKO IME																				
KEM. ZN. ZA JOD	DREVESNE NIMFE DRŽAVA V ZDA																			
AVT. OZNAČENJE SARAJEVA																				
VRSTA KRIVULJE																				
NEDOTA KLJUV. PREPOVEDAN																				
IVANA BEZNIK																				
POJEM IZ FIZIKE																				
VRSTA TOVOR. AVTOMOBILOV																				
BITJA IZ NORDIJSKE MITOLOGIE																				
ZNAK ZA ELEKTROPOLJSKO JAKOST	ALBERT EINSTEIN VERDJEVA OPERA																			
ZNAK TOVOR. AVTOMOBILOV																				
DVOJNI ZAKON																				
VZGOJA																				
POJAV PRI ŽIVIH BITJAH																				

Čeprav križanke že dalj časa ni bilo v našem glasilu, je bil odziv reševalcev skromen, v uredništvo je prišlo le 47 rešitev od tega 13 nepravilnih. Z žrebom so bili dolo-

čeni naslednji dobitniki nagrad:
 1. nagrado 200,00 din prejme **Andreja Čanak** DSSS
 2. nagrado 170,00 din prejme **Irena Ropret** DSSS

3. nagrado 150,00 din prejme **Mara Petrovič** TOZD Konfekcija
 4. nagrado 120,00 din prejme **Marija Vodnik** TOZD Tkalnica

5. nagrado 100,00 din prejme **Janez Mikolič** VEO
 Rešitve današnje križanke oddajte do 10. 12. v nabiralnik pri okrepčevalnici